

Regeringens proposition

1994/95:162

Trestickla nationalpark

Prop.
1994/95:162

Prop.
1994/95:162

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 18 maj 1995

Ingvar Carlsson

Anna Lindh
(Miljödepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att ett skogsområde kring sjön Trestickla i Dals-Eds kommun vid norska gränsen avsätts som Trestickla nationalpark.

Området omfattar en areal om ca 2 900 hektar. På den norska sidan av gränsen har ett område i direkt anslutning till den föreslagna nationalparken skyddats som naturreservat.

Den föreslagna nationalparken är belägen i ett sprickdalslandskap och har specifika naturvärden. Den utgör en utsträckt, intresseväckande vildmark i sydligt läge i landet.

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner att angivna områden i Dals-Eds kommun avsätts som Trestickla nationalpark.

2 Ärendet och dess beredning

Statens naturvårdsverk har i en skrivelse till regeringen den 29 augusti 1994 föreslagit att Trestickla nationalpark inrättas. Skrivelsen har remissbehandlats. Yttranden över skrivelsen har lämnats av Försvarsmakten, Riksantikvarieämbetet och Statens historiska muséer, Skogsvårdsstyrelsen i Älvsborgs län, Länsstyrelsen i Älvsborgs län, Dals-Eds kommun, Naturskyddsföreningen och Svenska Turistföreningen. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i ärendet hos Miljödepartementet (dnr M94/3460/4). Området ingår i Naturvårdsverkets nationalparksplan.

3 Bakgrund

Riksdagen har vid behandlingen av regeringens proposition 1993/94:30 En strategi för biologisk mångfald lagt fast en svensk strategi med grundläggande principer för bevarande av biologisk mångfald och godtagbart nyttjande av biologiska resurser. Riksdagen uttalade att bevarandet av den biologiska mångfalden och fungerande livskraftiga system är en av de viktigaste uppgifterna i det framtida miljöarbetet (bet. 1993/94:JoU9 s. 10, rskr. 1993/94:87).

Genom naturvårdslagen (1964:822) kan skyddet för särskilt värdefulla naturområden säkerställas genom att de förklaras som bl.a. nationalpark, naturreservat eller naturvårdsområde. Mark som tillhör staten kan avsättas till nationalpark i syfte att bevara ett större sammanhängande område av viss landskapstyp i dess naturliga tillstånd eller i väsentligen oförändrat skick.

Det finns 24 nationalparker i Sverige. De flesta av dem inrättades i början av detta sekel. Sedan år 1962 har åtta nationalparker tillkommit. Av dessa är Haparanda skärgårds nationalpark den sist tillkomna (Prop. 1993/94:254, bet. 1994/95:JoU3, rskr. 1994/95:4).

Statens naturvårdsverk har utarbetat en nationalparksplan för Sverige. I nationalparksplanen föreslås en utvidgning av antalet nationalparker i vårt land så att de representerar ett urval av särskilt skyddsvärda områden.

4 Trestickla Nationalpark

Regeringens förslag: Ett skogsområde kring sjön Trestickla vid norska gränsen avsätts som Trestickla nationalpark.

Naturvårdsverkets förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna har tillstyrkt framställningen eller inte haft några invändningar mot att området avsätts som nationalpark. Skogsvårdsstyrelsen i Älvsborgs län anser att eventuella mindre skogsbränder i området bör tillåtas som ett naturligt störningsmoment i naturskogen. Naturskyddsföreningen anser att den blivande nationalparken bör utvidgas i sydost så att hela Södra Boksjön med strandzon och öar inkluderas i parken. För att bevara det unika med området anser föreningen att stor restriktivitet bör iakttas när det gäller anläggningar för friluftslivet. Vidare bör inga nya stigar markeras, skyltning undvikas samt anläggningar för renhållning begränsas och förläggas utanför själva parken. Det är vidare enligt föreningen angeläget att föreskrifterna för den nya nationalparken samordnas med motsvarande regler för Lundsneset på norska sidan och att avgränsningen samordnas. Ett kontinuerligt samarbete i dessa frågor bör tillskapas i form av ett gemensamt skötselråd eller liknande.

Skälen för regeringens förslag: Tresticklaområdet är beläget i Dals-Eds kommun i Älvsborgs län. Den föreslagna nationalparken omfattar ett skogsområde som ligger vid norska gränsen. Områdets areal är ca 2 900 hektar och utgörs till största delen av land. Marken ägs av staten.

Den föreslagna nationalparken är belägen inom det sydväst-svenska sprickdalslandskapet. Området karaktäriseras av smala långsträckta bergryggar i nord-sydlig riktning där mellanliggande dalgångar upptas av sjöar och myrmarker. Avgörande för morfologin har här främst varit skiffrigheten i områdets egen berggrund. Bergryggarna är flera kilometer långa och de kan vara upp emot 50 m höga. Jordtäcket på bergryggarnas krön är tunt och på många håll obefintligt. Trots att landskapet är starkt kuperat är topografin mycket regelbunden. Terrängens övre delar bildar vanligtvis en jämn nivå utan höga bergstoppar. Områdets högsta punkt är Orshöjden på 275 m över havet och de flesta bergryggarna ligger på en höjd av 250 - 275 m över havet. Området är sjörikt och den största sjön är Trestickla. Samtliga sjöar är mycket näringsfattiga.

Området var under mitten av 1800-talet utsatt för en omfattande skogsbrand. Modernt skogsbruk har inte förekommit inom den

föreslagna nationalparken. Tresticklaområdet är ett stort ödemarksområde som saknar skogsbilvägar.

Vegetationen domineras av hedtallskog, mestadels gles hållmarkstallskog, med lavbeksädda hällar. Sprickdalgångarna domineras av myrvegetation där de inte är vattenfyllda. Kärnväxtfloran är mycket artfattig och präglas av ett fåtal arter som t.ex. ljungr, blåbär, blåtåtel, pors och trådstarr, vilka alla är typiska för den karga naturtyp som kännetecknar den föreslagna nationalparken.

I likhet med floran är även faunan artfattig. Rådjur, älg och mård är dock vanligt förekommande, liksom fåglar som tofsmes, rödhake, bofink, kungsfågel och skogssnäppa. Tjäder, orre och järpe förekommer också.

Den föreslagna nationalparken har en intresseväckande natur med sina långsmala bergryggar med ibland branta stup ner mot en sjö eller myr i de smala sprickdalgångarna. Inom området finns ett par stigar. Området har varit förhållandevis okänt men har på senare tid uppmärksamats för sin vildmarkskaraktär och besöks såväl sommar som vinter av människor som uppskattar orörd natur.

Fynd från stenåldern har gjorts vid Boksjön i väster. Flera torpställen har funnits inom den föreslagna nationalparken och lämningar efter några av dessa finns kvar än i dag. Gruvdrift förekom under 1700-talet på flera ställen. Här bröts bl.a. järnmalm och i dag kan rester av denna verksamhet påträffas genom de gruvhål som finns.

Sammanfattningsvis är den föreslagna nationalparken en vidsträckt, intresseväckande vildmark i sydligt läge i landet och området har specifika naturvärden. Tresticklaområdet tillhör sprickdalslandskapet men dess speciella ytformer utvisar snarare unika än representativa drag. Området är en intressant kontrast till övriga befintliga och planerade nationalparker inom denna landskapstyp.

Syftet med nationalparken är att bevara ett sprickdalslandskap av ödemarkskaraktär med omfattande naturskogar med liten grad av kulturpåverkan. I syftet ingår att naturmiljön med dess skogar och värdefulla natur i övrigt bevaras i sitt naturliga tillstånd samt att allmänhetens möjligheter att uppleva områdets natur underlättas i lämplig grad. Syftet bör uppnås genom att varken exploaterande verksamhet, skadegörelse på mark och vegetation eller jakt- och tävlingsverksamhet får tillåtas. Friluftslivet bör inriktas mot ett extensivt nyttjande av naturmiljön. Information om områdets kvaliteter bör på lämpligt sätt göras tillgänglig för allmänheten. Anordningar för friluftslivet bör iordningställas i begränsad omfattning.

Den 9 juli 1993 beslutades på den norska sidan Lundsneset naturreservat på ett angränsande område med en landareal på ca 2 000 hektar. Med den föreslagna nationalparken kommer därmed ett

ca 4 900 hektar stort vildmarksområde på ömse sidor om norsk-svenska gränsen att få ett fullgott skydd.

Miljödepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 18 maj 1995

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden
Sahlin,
Peterson, Hellström, Thalén, Freivalds, Wallström, Tham, Blomberg,
Heckscher,
Hedborg, Andersson, Winberg, Uusmann, Nygren, Lindh, Johansson

Föredragande: statsrådet Lindh

Regeringen beslutar proposition 1994/95:162 Trestickla
nationalpark.